ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки та психології

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«ОСНОВИ ЄВРЕЙСЬКОЇ ОСВІТИ»

(назва навчальної дисципліни)

для слухачів міжнародної програми «Вчитель діаспори»

Дніпро-2024

Силабус навчальної дисципліни «Основи єврейської освіти» для слухачів міжнародної програми «Вчитель діаспори»

Розробник: Бакуліна Наталія Валеріївна, викладач, кандидат педагогічних наук

Силабус розглянуто та затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри _____ д. пед. н. професор С. В. Сапожников
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Мова викладання	українська
Загальний обсяг годин	40
Кількість змістовних модулів	2
Годин у 1 семестрі	20
Годин у 2 семестрі	20
Форма підсумкового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни **«Основи єврейської освіти»** є формування у здобувачів освіти професійної компетентності на основі конкретно-історичного й інтегративного підходів до педагогічних фактів і явищ з метою подальшого застосування набутих знань і вмінь у власній практиці навчання.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни **«Основи єврейської освіти»** є вивчення концептуальних наукових положень з історіографії та методології єврейської освіти в Україні та світі, аналіз основних підходів та етапів розвитку єврейської освіти, здійснення порівняльного аналізу освітніх систем у галузі єврейської освіти в Україні та світі, розширення знань щодо змісту єврейської освіти, оволодіння термінологічним і понятійним апаратом, необхідним для набуття професійної компетентності педагогів.

Предметом курсу є ознайомлення здобувачів освіти з витоками, розвитком і сьогоденням єврейської освіти, її етапами, типами, особливостями; формування здатності розуміти трансформаційні процеси у галузі єврейської освіти в історичній ретроспективі з огляду на взаємовплив культур, зміни ціннісних орієнтирів, розвиток методичної системи.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна **«Основи єврейської освіти»** забезпечує набуття здобувачами освіти загальних і фахових ***компетентностей.***

Компетентності, що формуються:

ІК. Здатність розв’язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері початкової освіти.
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ЗК 5. Здатність працювати автономно.
СК-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поціновувати.
СК-2. Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.
СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.
СК-8. Здатність виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність: дбати про розвиток і функціонування освітянського громадянського суспільства як осередку духовного розвитку України; мати і відстоювати власну освітологічну позицію.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Спілкуватися академічною українською й іноземною мовами в усній і письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.
ПРН 3. Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних і невизначених ситуаціях.
ПРН 4. Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.
ПРН 5. Організовувати й управляти робочими й освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

Після вивчення дисципліни «Основи єврейської освіти» студенти повинні ***знати:***

- сучасні передові концептуальні та методологічні знання у галузі науково-дослідницької та професійної діяльності з огляду на міждисциплінарність суміжних предметних галузей, зокрема різних дисциплін з юдаїки;
- особливості змісту дисциплін з юдаїки;
- праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі єврейської освіти, розуміти значення цих здобутків як складової загально цивілізаційного процесу;
- методологічні принципи та методи науково-педагогічних та історико-культурних досліджень.

Уміти:

- критично аналізувати, оцінювати та синтезувати джерельну базу, осмислювати педагогічні явища та технології;
- формулювати з сучасних дослідницьких позицій загальну методологічну базу власних наукових розвідок у галузі єврейської освіти, усвідомлювати їх актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, освітньої діяльності, національної та світової духовної та матеріальної культури;
- ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження та/або проекти в галузі єврейської освіти, які приводять до отримання нових знань;
- аналізувати педагогічні праці з огляду на ціннісні орієнтири та виклики сучасності, виявляючи дискусійні питання та мало досліджені проблеми;
- моніторити нові наукові джерела відповідно до фаху;
- здійснювати процедуру встановлення цінності джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами;
- визначати рівень об’єктивності фактологічної основи інформації в різних видах джерел, оцінювати їх достовірність і репрезентативність;
- використовувати існуючі та створювати власні моделі (об’єкт - теорії) освітнього процесу;
- визначати методологічні принципи та методи науково-педагогічного дослідження / проекту в залежності від об’єкту та предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи;
- будувати причинно-наслідковий (каузальний) ряд із виявленого в педагогічних джерелах фактичного змісту педагогічних ситуацій;
- будувати реконструктивно-інтерпретаційні моделі на підставі спостережень;
- виявляти причини подій та явищ минулого шляхом розпізнавання й аналізу їхніх структурних передумов.

Володіти навичками:

- спілкування в діалоговому режимі з широкою спільнотою в галузі єврейської освіти й інших сферах наукової та професійної діяльності;
- співпраці в команді, міжособистісної взаємодії;
- використання сучасних інформаційних і комунікаційних технологій під час спілкування, обміну інформацією, збору, аналізу, обробки, інтерпретації джерел; оформлення власних публікацій із дотриманням сучасних норм;
- використання набутих знань і результатів досліджень у професійній практиці;

– застосування різних форм і способів публічної презентації власних досягнень (публічні лекції, різноманітні форми візуалізації в засобах масової інформації, надання інтерв'ю, відкриті майстер-класи, виставки, музейні експозиції, он-лайн презентації, опрацювання архівних документів і публікація епістолярної спадщини, архівних матеріалів тощо).

4. Зміст програми навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Історіографія розвитку єврейської освіти в епоху інституціонального оформлення.		
1.	Вступ до дисципліни. Мета та завдання курсу «Основи єврейської освіти»; бібліографічні ресурси.	1
2.	Історіографія розвитку єврейської освіти (Період Першого Храму, Період Другого Храму).	1
3.	Педагогіка Близького Сходу в епоху інституційного оформлення (Талмудичний період).	1
4.	Талмуд та його педагогічне значення.	1
5.	Родина як основа педагогічного середовища.	1
6.	Єврейська школа у період Талмуду.	1
7.	Педагогічний ідеал учня та наставника. Ціннісні орієнтири єврейської освіти.	1
8.	Історіографія розвитку єврейської освіти (Середньовіччя).	1
9.	Система традиційних закладів єврейської освіти (Бейт-Мідраш, Хедер, Талмуд-Тора, Слободська Єшива, Равинські семінарії).	1
10.	Єшиви: функції, історико-педагогічний аналіз розвитку у різні епохи та періоди (Танаїв, Амораїв, Гаонів; Єшиви країн ісламу та Європи), методи навчання.	1
Змістовий модуль 2. Єврейська освіта в новий і новітній час.		
11.	Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Європи.	1
12.	Єврейська освіта в новий і новітній час: країни Сходу.	1
13.	Освіта в Ерец Ісраель.	1
14.	Система освіти в Ізраїлі: закони про освіту, цілі та завдання.	1
15.	Система освіти в Ізраїлі: типологія закладів освіти та характеристика змісту навчання.	1
16.	Альтернативні системи навчання для в Ізраїлі.	1
17.	Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки у США та Латинській Америці.	1
18.	Єврейська освіта та навчальні програми з юдаїки в країнах Європи	1
19.	Єврейська освіта на теренах України: історія та сучасність.	1
20.	Система закладів освіти України з єврейським етнокультурним компонентом. Академічна юдаїка в Україні.	1
Підсумковий модульний контроль ***Залік***		

5. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

Орієнтовні теми рефератів/презентацій/досліджень/доповідей/тез/статей:

1. Хумаш та його педагогічні ідеї. Відображення в ньому педагогічних ідеалів та педагогічної практики суспільства біблійних часів.
2. «Література премудрості» та її виховне значення («Книга Іова», «Книга Притчею Соломонових» та ін.)

3. «Піркей Авот» як джерело педагогічної мудрості.
4. Тексти Талмуду з огляду на виховання.
5. Взаємодія канону та діалогу в педагогіці іудаїзму.
6. Педагогічні погляди Мойсея Маймоніда.
7. Ідеал загальної грамотності у педагогічній культурі юдейської традиції.
8. Розвиток єврейської освіти періоду Гаскали.
9. Основи сімейного виховання в єврейській традиції.
10. Система єврейської освіти в новітній час: характеристика та типологія.
11. Сучасний єврейський світ: субетноси та громади.
12. Система формальної єврейської освіти в Ізраїлі та Діаспорі.
13. Система формальної єврейської освіти в Україні.
14. Заклади єврейської освіти України: історія та сучасність.
15. Видатні постаті єврейської педагогіки.
16. Неформальна єврейська освіта: характеристика та типологія.
17. Вивчення та викладання історії Голокосту в закладах освіти України.
18. Музейна педагогіка як освітній ресурс.
19. Архівні документи у галузі єврейської освіти.
20. Сучасні освітні ресурси єврейської освіти.

6. **Методи навчання**

Інтерактивні методи: Робота в малих групах, «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь», «мікрофон», рольова гра, імітація, аналіз ситуації/випадку/дилеми, правила діалогу та дискусії, «ажурна пилка», «ток-шоу»,
Методи розвитку критичного мислення: дерево рішень, асоціативний кущ, таблиця «З-Х-Д», трьохчастний щоденник, есе.
Дослідницькі: пошук, аналіз джерел, систематизація, узагальнення.
Інформаційно-комунікаційні: використання ІКТ, мультимедійних і телекомунікаційних технологій.
Словесні: лекція, інструктаж, розповідь, бесіда, обговорення, навчальна дискусія.
Наочні: ілюстрування, демонстрація, презентація.
Практичні: індивідуальні роботи, метод проектів тощо.

За характером пізнавальної діяльності:

1) *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення учнями інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

2) *репродуктивний:* викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

3) *проблемного виконання:* викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);

4) *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);

5) *дослідницький:* викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

7. **Типи, види, форми та методи контролю**

Типи контролю:
- усний,
- письмовий.

Види контролю:

- поточний,
- тематичний,
- рубіжний,
- підсумковий.

Форми контролю:
- фронтальна,
- групова,
- індивідуальна,
- комбінована,
- самоконтроль,
- взаємоконтроль.

Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання.
Форми поточного контролю:
- усне опитування,
- письмове опитування,
- есе,
- індивідуальний проект.

Форма підсумкового контролю:
- презентація/індивідуальний проект,
- залік.

Методи контролю:
- індивідуальне опитування,
- фронтальне опитування,
- тестування,
- індивідуальна, парна, групова, фронтальна перевірка виконаних поточних і контрольних завдань,
- взаємоперевірка,
- самооцінювання,
- захист та аналіз індивідуальних проектів / презентацій тощо.

8. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:
- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

9. Методичне забезпечення

- Силабус навчальної дисципліни.
- Презентації.
- Роздаткові матеріали.

– Інструкції.
– Рекомендовані джерела.

10. **Рекомендована література**

1. Бакуліна Н. В. Система освіти в сучасному Ізраїлі: становлення та розвиток *Відродження*. 1999. № 3. С. 21–27. URL: https://lib.iitta.gov.ua/721628/1/VIDRODZHENNYA_3_1999_NB%20%2821%29.pdf
2. Бакуліна Н. В. Єврейська освіта в Україні: проблеми, тенденції, розвиток. *Відродження*. 1999. № 6. С. 27–34.
3. Бакуліна Н. В. О преподавании языка иврит в Российской империи конца XIX - начала XX веков: анализ источников. *Єврейська історія та культура кінця XIX – початку XX ст.* : зб. наук. пр. за матеріалами X міжнар. наук. конф., м. Київ, 28-30 серп. 2002 р. Київ, 2003. С. 299–311. URL: https://lib.iitta.gov.ua/704538/1/Bakulina_IY2002.pdf
4. Бакуліна Н. В. Культуровідповідна парадигма єврейського світогляду й освіти. *Україна, українська мова – світ XXI століття у діалозі культурно-мовних, морально-громадянських цінностей особистості та педагогічних систем* : ел. зб. статей за матеріалами XII всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 жовт. 2019 р. Київ, 2019. С. 16–22. URL: https://lib.iitta.gov.ua/718252/1/Bakulina_%202019_%D0%9A%D0%93%D0%A1%D0%9C%20%D0%97%D0%B1%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84_10%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB.doc.pdf
5. Біблійний атлас. Наочний посібник для цікавих до Біблії. – К., СЕТЕКС-ЛТД, 1994.
6. Главы из истории и культуры евреев Восточной Европы. Ч. 5-6. Открытый университет Израиля, Джойнт. – с. 25-51.
7. Єврейська цивілізація. Оксфордський підручник з юдаїки. Т. І. За ред. Мартіна Гудмена. У 2-х тт.. Пер. з англ. – К.: Дух і літера; Дніпропетровськ: Центр «Ткума», 2012. – 560 с.
8. Єврейська цивілізація. Оксфордський підручник з юдаїки. Т. ІІ. За ред. Мартіна Гудмена. У 2-х тт.. Пер. з англ. – К.: Дух і літера; Дніпропетровськ: Центр «Ткума», 2012. – 560 с.
9. Еврейское образование. – ПИИ, 2000-2002.
10. От глиняной таблички – к университету: Образовательные системы Востока и Запада в эпоху Древности и Средневековья: Учеб. пособие / Под ред. Т. Н. Матулис. – М.: Изд-во РУДН, 1998. – С. 302 – 373.
11. Очерк истории еврейского народа. Под ред. проф. Ш. Эттингера. Библиотека Алия, 1990.
12. Педагогический альманах «Еврейская школа». – ПЕУ, 1993-1997.
13. Педагогический альманах «Новая еврейская школа». – ИЕО, 1998-2004.
14. Просвещение. ЕББЭ.
15. Созидание еврейского будущего. Сборник статей под ред. Бернарда Лайтмана и Майкла Брауна. – «Гешарим», 2001. – 301 с. – С. 160-202.
16. Телушкин И. Еврейский мир. Важнейшие знания о еврейском народе, его истории и религии. – «Гешарим», 2000. – 576 с.
17. Телушкин И. Еврейская мудрость / Серия «Еврейский мир». – «Феникс», 2001. – 560 с.
18. Телушкин И. Еврейские ценности: еврейская традиция день за днём / Серия «Еврейский мир». – «Феникс», 2003. – 432 с.
19. Цамерет Ц. Развитие системы образования / Общество, экономика и культура Израиля. Первое десятилетие. Ч. 5. Тель-Авив: Издательство Открытого университета, 2003.
20. Эпштейн А. Система высшего образования Израиля в эпоху перемен // Высшее образование в России. – 2000. – № 6. – С. 138–149.
21. Эпштейн А. Система образования Израиля и предложения по ее реформированию / Государство Израиль: политика, экономика, общество. Москва: Институт Ближнего Востока, 2007. – С. 134–158.

15. Інформаційні ресурси, у т. ч. в мережі Інтернет

https://eleven.co.il/
http://eleven.co.il/article/11748

https://eleven.co.il/talmud-rabbinics/overview/13215/
https://eleven.co.il/judaism/traditional-education/
https://eleven.co.il/judaism/traditional-education/13027/
https://eleven.co.il/bible/commentaries/15038/
https://edu.gov.il/owlHeb/Pages/default.aspx
https://havura.info/
http://jecu.org.ua/
http://jecu.org.ua/sites/default/files/files/%D0%98%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82-%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D1%8B.pdf
http://jecu.org.ua/sites/default/files/files/%D0%9D%D0%95%D0%9E.pdf
http://jecu.org.ua/content/metodologichni-osnovi-neformalnoyi-osviti-suchasni-pidhodi-ta-tehnologiyi
https://libraries.huji.ac.il/edu-sw
http://www.machanaim.org/
https://main.knesset.gov.il/RU/activity/mmm/mmmRu170515.pdf
https://main.knesset.gov.il/RU/activity/Pages/MMMDocs.aspx
https://meirbruk.net/uk/aboutme/2864-hevruta
http://nbuv.gov.ua/
http://old.ort.spb.ru/nesh/otred.htm
http://old.ort.spb.ru/nesh/lvov3.htm
https://pop.education.gov.il/online-learning/vod-broadcasts/
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Evrei_v_Ukraini
https://toldot.ru/hevruta.html